

mula Auricula, *Primula Clusiana*, *Achillea Clavenae*, *Dryas octopetala*, *Rhododendron Chamaecistus*, *Anemone alpina* etc. zu Thal.

Ich habe bei obiger Schilderung das oberösterreichische Gebirgsland im Auge. Die Tiroler Kalkalpen sind entschieden weniger reich an Mannigfaltigkeit der Flora, was namentlich auch von den Moosen zu gelten scheint. Dagegen weist der Hochgebirgsgürtel der Centralalpen zahlreiche Moose und Lichenen auf, welche dem Kalkgebirge fehlen: *Stereocaulon alpestre*, *Solorina crocea*, *Cetraria nivalis*, *Cetraria cucullata*, *Placodium elegans*, *Rhizocarpon petraeum*, *Rhizocarpon geographicum*, *Thamnolia vermicularis* und andere.

Botanische Gärten und Institute.

Todaro, Aug., Hortus botanicus Panormitanus. Tomus II. Fasc. 1—7. Tab. XXV—XXXVIII. Palermo 1879—90.

Vorliegendes, durch schöne chromo-lithographische Tafeln ausgezeichnetes Werk ist seltenen und kritischen Arten, die im botanischen Garten zu Palermo zur Blüte gekommen sind, gewidmet. Der zweite Band, von dem bis jetzt sieben Lieferungen erschienen sind, enthält folgende Arten:

Agave spectabilis Tod. (Tab. XXV.)

A. vivipara caulis parte foliata brevissima, florifera elongata, in tertio superiore paniculam obovatam, obtusam, basi angustatam gerente; foliis erectis, longissimis, perglaucis, late linearibus, in apicem lanceolatum spina cornea, conicosubulata, castaneo-fusca terminatum, excurrentibus; basi latiusculis, tumidiusculis, supra basin vix constrictis, a basi ad medium planiusculis, a medio ad apicem canaliculatis, subtus convexis, margine explanato, prope apicem excepto, per totum crebre dentato, dentibus castaneo-fuscis, spinescentibus, carneis, antice incurvatis, basi dilatatis; bracteis triangularibus, acuminatis sub anthesin apice tantum exsiccatis, invicem remotiusculis; perigonii laciniis tubo subgloboso basi et apice laeviter constricto vix longioribus, ovario brevioribus, linearibus, obtusis, concavis, sub anthesin omnino flaccidis, tribus exterioribus vix latioribus; capsulis subellipticis basi et apice vix angustatis.

Vaterland: wahrscheinlich Mexico.

Erythrina Moori Tod. (Tab. XXVI.)

E. fruticosa, pallide-virens in caule ramisque hinc inde remote aculeata; foliis untrique glaberrimis, longe petiolatis, subtus ad petiolum, et nervos aculeis tenuibus paucis munitis; foliolis lateralibus inaequilateralibus subovato-rhombeis, intermedio rotundato-rhombeo, racemis axillaribus in extremitate canlis enatis, longepedunculatis, cylindraceis, apice subinterruptis; floribus cernuis intense coccineis subverticillatis; calyce tubuloso, truncato, sub anthesi uno vel utroque latere fisso, obsolete dentato; vexillo brevissime unguiculato connivente, fere recto, late lineari, carina vix ac ne vix in medio coalita, basi et apice bidentato libera, alis intra calycem occultatis et calyce ispo longiori; staminibus usque ultra medium in vaginam superne fissam coalitis; quinque longioribus, quatuor brevioribus, vexillari longitudine intermedia, basi a vexillo amplexis superne ab ora ejusdem vix exertis; leguminibus stipitatis pendulis, seminibus paucis, fuscis, opacis, majusculis.

Vaterland: wahrscheinlich Ostindien.

Agave macrantha Tod. (Tab. XXVII.)

A. (§ Littaea) caule humili (1 metr. 40 centm.), crasso, basi brevi tractu foliato; foliis in parte inferiori caulis enatis paucis, glaucis, arcuatum ascendentibus, spatulatis, in medio dilatatis, a quarta parte superiore angustatis, in

apicem acuminatum, spina valida fusca superne canaliculata terminatum, excurrentibus; ad basin percrassis, subtus subrotundatis, superne semi-rotundato-depressis, in pagina superiore concavis, ad medium fere coeleatis, lateribus explanatis, subtus in medio convexis; junioribus margine tenuissimo, deinde, praeter apicem, fere obsolete, undique dentato spinoso cinctis: spinis corneis varie incurvatis, acutissimis, parvisculis, basi dilatatis, in parte superiori caulis invicem remotis, abbreviatis reductis, deinde in bracteis parvas ovatas, basi fere deltoideas ad apicem callosas habentibus; floribus sessilibus, magnis in singulas axillas bractearum enatis, bibracteolatis, tubo ovario breviori, incurvo, angulato, sepalis carnosius, late linearibus tubo duplo longioribus, patentibus, subreflexis, ad apicem tuberculo exiguo, pilis brevibus densis, albis induto, praeditis, coeterrum glabris; staminibus filiformibus apice subulatis, lacinii perigonii fere duplo longioribus, stylum aequantibus; capsula parva, angulata, acutiuscula.

Vaterland: wahrscheinlich Mexico.

Arachnites fuciflora Hoffm., var. *Panormitana* Tod. orchid. sic. pag. 75. (Tab. XXVIII.)

Labello obovato, subelongato, vel rotundato, obsolete trilobato, in medio lineis binis glabris longitudinalibus paralellis distinctis notato, et utrinque prope basin gibbere conico porrecto instructo, lobis lateralibus dependentibus.

Vaterland: Sicilien.

Arachnites lunulata Tod., var. *Benoitiana* Tod. (Tab. XXVIII.)

Labello convexo, margine explanato, viridi-luteolo, basi inter gibbera, macula glabra e lineis tribus efformata, duabus lateralibus per alteram apice conjunctis instructo.

Vaterland: Kalkberge um Palermo.

Aloe elegans Tod. (Tab. XXIX.)

A. acaulis, foliis (20 circiter) in rosulam magnam expansis, pedalis bipedalibusque (usque ad 92 cent. longis) e basi lata (10 cent.) in apicem lanceolatum sensim angustatum elongatis, crassis, glauco-viridibus, immaculatis, supra, fere ab ipsa basi, canaliculatis, subtus convexis, dentibus invicem remotis, prope basin crebrioribus, corneis, patulis, luteo-viridibus apice rubescentibus in margine cinctis: inferioribus horizontalibus solo incumbentibus, mediis ascendentibus, supremis vix patentibus, in locis siccis cultis aestate arefactione invicem approximatis; pedunculo recto elongato, (80 cent.) inferne ancipiti, nudo, simplici, ultra medium in ramos rotundatos subfastigiatis dichotome diviso; ramis ultra medium bracteatis, inferiore aliquando iterum diviso, racemos densiusculos, ovato-cylindraceos, aliquando in formam thyrsoidam contractos ad apicem gerentibus: floribus numerosis citrinis, vel luteo-fulvis; pedicellis tubo brevioribus, gracilibus, erectis ad axim approximatis, bractea lanceolata acuminata iisdem breviori suffultis; perigonii phyllis basi vix inflatis, usque ultra tertiam partem coalitis; segmentis conniventibus interioribus latioribus; staminibus subinequalibus vix exsertis, stylo vix longioribus; capsulis cylindraceis, seminibus trigonis angulis alatis.

Aus von Schimper in Abessinien gesammelten Samen gezogen.

Agave applanata Lem. (Tab. XXX.)

A. (sect. Euagaveae) caule, parte foliata brevissima, a media parte superiore paniculam oblongam a basi ad apicem aequaliter latam gerente; foliis primaevis in planta juvenili horizontalibus, caeteris patentibus, omnibus rigidis elongatis, in apicem lanceolatum acuminatum spina valida longiuscula cornea castaneo-ferruginea superne excavata terminatum excurrentibus, griseo-coerulescentibus, basi tumidis vix latioribus, supra basin laeviter constrictis, superne brevi tractu explanatis deinde laeviter concavis, ad apicem canaliculatis, subtus supra basin vix tumidis, deinde laeviter convexis, caeterum scabriusculis, margine corneo spinescente, versus basin tenuiori, griseo ferrugineo, spinis concoloribus deltoideis saepissime introrsum incurvatis, ornatis; bracteis deltoideis acuminatis sub anthesin exsiccatis, invicem remotiusculis; perigonii lacinii, tubo cylindraceo apice, et basin vix constricto avarioque vix brevioribus, linearibus, tribus interioribus angustioribus; staminibus medio tubi insertis lacinii plus quam semel longioribus.

Stammt wahrscheinlich aus Mexico.

Agave longisepala Tod. (Tab. XXXI.)

A. (sect. *Eugaveae*) caule, parte foliata brevissima, in tertia parte superiore paniculam oblongam a basi ad apicem fere aequaliter latam gerente; foliis cretoperdentibus, elongato-obovatis, fere spatulatis, in apicem lanceolatum acuminatum, spina valida longiuscula, cornea, castaneo-ferruginea terminatum; parce excurrentibus, glaucis, basi tumidiusculis angustatis, supra basin constrictis (9 cent. latis) superne brevi tractu explanatis, deinde in parte media dilatatis (20 cent. latis), vix convexiusculis, in parte superiori canaliculatis, ac statim angustioribus, subtus supra basin vix tumidis, deinde laeviter convexis, margine dentibus versus basin incurvatis, castaneo-terru-gineis, prope basin minimis, ascendendo majusculis deltoideis, basi dilatata (2 cent. lata), versus apicem minoribus ac in extrema parte omnino deficientibus munita; bracteis 25 cent. longis sub anthesi jam exsiccatis, a basi semiamplexicauli triangulari in spinam tenuem apice desinentibus; floribus dilute luteolis, perigonii laciniis subaequalibus, linearibus, tubo brevissimo, et ovario longioribus; staminibus laciniis duplo longioribus, fere ad basin tubi insertis: sub anthesi pistillo, ad apicem laeviter incrassato, obtuseque triquetris, longioribus; capsulis junioribus glandiformibus parvisculis, obtuse triquetris.

Vaterland: wahrscheinlich Mexico.

Agave Willdingii Tod. (Tab. XXXII.)

A. (sect. *Eugaveae*) caule brevi tractu foliis paucis, coeterum usque supra medium bracteis oblongis numerosis vestito; supra medium tantum florifero: floribus breviter pedicellatis, in capitulum fere conglomeratis ad apicem ramulorum insidentibus; foliis laete viridibus, laevigatis, coriaceo-carnosis, oblongo-spatulatis, supra basin tumidam constrictis, in apicem lanceolatum acuminatum spina gracili cornea superne sulcata terminatis, margine dentibus castaneis vel castaneo coccineis, parvis, deltoideis, basi dilatatis, varie incurvatis ornato; perigonii laciniis luteo-aurantiacis linearibus, basi in tubo brevissimo coalitis, ovario subaequilongis, sub anthesi cito, marginibus inflexis, tabescentibus, staminibus sepalis et pistillo sub anthesi longioribus.

Vaterland: wahrscheinlich Mexico.

Aloe fulgens Tod. (Tab. XXXIII.)

A. (sect. *Eualoe*) caule fruticoso simplici ad apicem rosulam foliorum confertam gerente; foliis lanceolatis in apicem elongatum attenuatis, margine aculeis deltoideis antice incurvatis inferne viridibus, superne corneis dilute castaneis crebre munito; pedunculo bipedali basi bracteis laxe sub anthesi jam scariosis, ad medium ramoso, supra medium bracteis numerosis suffulto, ad apicem ramos cylindraceos pedales et ultra gerente, floribus intense coccineis ab apice pedicellorum patentibus subcernuis, perianthio recto cylindraceo intense rubrococcineo, segmentibus subaequalibus, obtusis; staminibus exsertis.

Wahrscheinlich in Süd-Afrika einheimisch.

Moraea Sicula Tod. in Index sem. hort. bot. Pan. anno 1887 p. 37. (Tab. XXXIV.)

M. caule unifoliato, staminibus brevi tractu monadelphis, laciniis brevissime unguiculatis, lamina maculis rotundatis variegata.

Affinis *Gynand. sisyrinchium* Parl. nov. gen. e sp. p. 52 (*Iris sisyrinchium* Linn.) et inter *Iridem sisyrinchium* synonyma querenda. *Iris monophylla* Boiss., *Iris Samaritana* Heldr. pro varietate *Iridis sisyrinchium* habita ex sicco descriptae, et descriptiones incompletae iterum ex vivo recognoscendae et male uti synonyma habitae.

Moraea Sicula differt a *Moraea sisyrinchium* caule unifoliato, perianthio lilacino, maculis parvis numerosis intensioribus rotundatis undique variegata, segmentis tribus exterioribus, breviter unguiculatis non ut in *M. sisyrinchium* ungue laminae longitudinem equanti.

Vaterland: die Südküste Siciliens.

Agave multiflora Tod. (Tab. XXXV.)

A. (sect. *Littaea*) caule foliis parvis, paucis, patentibus, brevissimo tractu vestito, ceterum usque ultra medium bracteis triangularibus acuminatis numerosis munito; supra ad extremam tertiam partem in spicam linearem laxam elongatam terminato; floribus (3—8 plerumque 4—5) ad axillam bractearum fere sessilibus conglomeratis; foliis laete viridibus, laevigatis, fibroso-carnosis, oblongo-spatulatis super basin tumidam constrictis, in apicem acuminatum spina gracili car-nosa castaneo-fusca superne terminatis, margine dentibus castaneo-fuscis, parvis,

deltoideis, basi vix dilatatis ornato; perigonii laciniis brevibus viridibus margine luteo, linearibus, basi in tubo brevissimo, ovario dimidio brevioribus coalitis; staminibus, sepalis et pistillo sub anthesi longioribus; pistillo firmo vix apice incrassato, capsula olivaeformi.

Wahrscheinlich in Mexico einheimisch.

Aloe cernua Tod. (Tab. XXXVI.)

A. aetate breviter caulescens, foliis oblongo-lanceolatis, patentibus, semiamplexicaulibus, crassiusculis, carnosis, supra planis, per totum marginem dentibus spinaeformibus castaneo-coccineis, approximatis ornatis; pedunculo florali simplici, dec. 5 circiter longo, bracteis remotis, brevibus, facile marcescentibus, scapoconcoloribus; floribus racemoso-capitatis, densis, cernuis, sicut umbellam dispositis, longe pedicellatis; pedicellis viridibus, bracteis floralibus parvis, scariosis, pedunculis multoties brevioribus; peranthio pollicem longo, fere sexpartito, pallide luteo, apice fere campanulato; laciniis exterioribus angustioribus, margine diaphano, quasi incolore, obtusis; laciniis internis latioribus, margine diaphanis fere albis; staminibus exsertis pallide flavescentibus, filiformibus, pedicellis concoloribus; antheris croceis, parvis, infra medium connectivo insidentibus, ovario ellipsoideo; stylo et staminibus concoloribus, stigmate obtusiuculo.

Vaterland: Madagascar.

Agave macroculmis Tod. Ind. sem. horti bot. Pan. anno 1888 p. 36. (Tab. XXXVII. et XXXVIII.)

A. (sectio *Eugavae americanae latifoliae*) caule pervalido, brevi tractu foliis numerosis, caeterum usque ad supra medium bracteis numerosis vestito, supra medium tantum florifero; floribus pedicellatis in paniculam contractam dispositis, fere conglomeratis; foliis magnis prima aetate erectis, deinde patentibus, in anthesi patentissimis, humi adpressis, oblongo-spatulatis, ad basin, pagina superiore tumido-convexis, usque ad quartam partem inferiorem fere planis, obscure canaliculatis, in quinta parte superiore subito angustioribus, profunde canaliculatis, margine erecto utriusque lateris invicem approximato, in apicem acuminatum attenuatis, spina rotundata, castaneo-coccinea terminatis, margine dentibus deltoideis castaneo fuscis, basi dilatatis, prima aetate approximatis ornato, serius dentibus confluentibus in lineam castaneo-subcoccineam excurrentibus, cinctis, dentibus triangularibus basi dilatatis (13 vel 18 mill. latis) corneis, spinescentibus, apice attenuatis, saepe retrorsum incurvis; bracteis triangularibus fere per totum marginem cinctis linea castaneo-coccinea in spinam validam castaneo-coccineam desinentibus; floribus breviter pedicellatis, perigonii laciniis late linearibus, concavis, obtusis margine luteo cinctis, interioribus vix longioribus, basi coalitis in tubo brevi, campanulato ovario breviori, staminibus vix inaequalibus, stylo, tubo, ovarioque multo longioribus, stylo staminibus brevioribus, ovario cylindraceo laevigato.

Wahrscheinlich aus Mexico stammend.

Ross (Palermo).

Caruel, T., L'Orto e il Museo botanico di Firenze nell' anno scolastica 1889/90. (Nuovo Giornale Botanico Italiano. Vol. XXIII. 1891. p. 270.)

Saccardo, P. A., Della prima istituzione degli orti botanici e delle cattedre dei semplici in Italia. (Bullettino della Società Botanica Italiana. — Nuovo Giornale Botanico Italiano. Vol. XXIII. 1891. p. 373.)

Instrumente, Präparations- und Conservations-Methoden etc.

Moll, J. W., Het slijpen van microtoommessen. (Botanisch Jaarboek, uitgeg. door het kruidkundig genootschap Dodonaea te Gent. Tome III. 1891. p. 541. M. pl. und französ. Résumé.)

ZOBODAT - www.zobodat.at

Zoologisch-Botanische Datenbank/Zoological-Botanical Database

Digitale Literatur/Digital Literature

Zeitschrift/Journal: [Botanisches Centralblatt](#)

Jahr/Year: 1891

Band/Volume: [46](#)

Autor(en)/Author(s): Ross

Artikel/Article: [Botanische Gärten und Institute. 189-192](#)